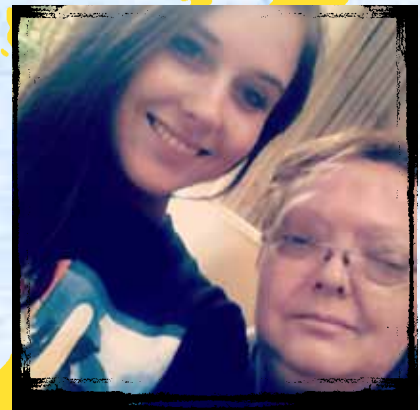

Ze is nou eenmaal ANDERS

Als je dochter of moeder een aandoening heeft die haar hele bestaan beïnvloedt, heeft dat automatisch ook consequenties voor j uw leven. Twee moeders en een dochter vertellen openhartig over de band met hun dochter en moeder die anders is.

MARIANNE (52) heeft drie kinderen, van wie de oudste op kamers woont en de jongste bij zijn vader. Dochter Sumeia (14), die een zeer ernstige vorm van het syndroom van Gilles de la Tourette heeft, woont bij haar.

Marianne: “Gilles de la Tourette is een grillige, complexe en onvoorspelbare aandoening. De ene dag kan mijn dochter de wereld aan, om de volgende ochtend niet uit bed te komen. Sumeia was een prachtige, en op het eerste gezicht, gezonde baby. Maar toen ik haar na een probleemloze bevalling voor het eerst in de ogen keek, wist ik: dit is een zorgenkindje. Amper vijf weken oud werd ze in het ziekenhuis opgenomen met het RS-virus. Naderhand bleef Sumeia kwakkelen en kreeg ze last van astma en kno-gerelateerde klachten. Voor haar zesde onderging ze negen operaties. Sumeia was een druk en onrustig kind. Stilzitten was voor haar een onmogelijke opgave, wat mijn gevoel versterkte dat er meer aan de hand moest zijn. Eenmaal op de basisschool kreeg ze

Dus toen de diagnose werd gesteld, dacht ik: o gelukkig, Sumeia gaat er niet aan dood. Dat Gilles de la Tourette meer is dan een lastige aandoening, en mensen ernstig beperkt in het leven, wist ik toen nog niet. En in sommige gevallen is het niet behandelbaar. De eerste jaren reageerde Sumeia goed op de medicatie en omdat haar astma verdween, ging het best lekker. Totdat in 2009 haar tics plotseling toenamen en ze moeite kreeg met lopen. Van Gilles de la Tourette is bekend dat symptomen verergeren rond de puberteit. Hoe de ziekte zich verder ontwikkelt, is niet te voorspellen. Vooralsnog hebben medicatie en therapie weinig tot geen effect. Sumeia’s tics zijn zo ernstig dat ze invaliderend werken. Om die reden ging ze vorig jaar van een reguliere basisschool

opgroeit zonder problemen. Het drukte me even met mijn neus op de feiten: ze is echt ‘anders’.”

Dwangmatig

“Gilles de la Tourette is een syndroom, wat betekent dat er meerdere uitingvormen zijn. Mijn dochter heeft zowel lichamelijke als verbale tics, die elkaar afwisselen en variëren in hevigheid. Sumeia roept geen vieze of lelijke woorden - slechts tien procent van de Touretters scheldt - maar maakt wel geluidjes en schraapt met haar keel. Ze knippert dwangmatig met haar ogen, trekt met haar mond, schuift met haar kaken en gooit haar nek ongecontroleerd achterover, met hoofd- en nekpijn als gevolg. Ook haar bovenlijf heeft ze niet in bedwang, ze ‘zwaait’ met haar armen en de tics in haar benen zijn soms zó ernstig, dat een rolstoel dan de enige mogelijkheid is om haar te vervoeren. Inwendige tics heeft ze ook, ze trekt bijvoorbeeld dag en nacht haar buikspieren samen, wat chronische spierpijn veroorzaakt. Dit, maar ook het inhouden van tics vreet energie - als je met ‘een Touretter’ praat, zie je vaak maar het topje van de ijsberg. Geen wonder dat Sumeia gefrustreerd is, boos en angstig. Ze kan niet op haar lichaam vertrouwen. Ze is van nature een enthousiast, sportief en actief meisje. Ze wil veel, vaak te veel. Voor haar broodnodige rust zet ik - vaak op slinkse wijze - een rem op haar plannen. Ik zeg bijvoorbeeld dat we thuisblijven, omdat ik me niet lekker voel. Of ik stel een leuk uitje in het vooruitzicht, op voorwaarde dat ze een paar dagen rust neemt. Ik vraag me vaak af wat er allemaal gebeurt in dat koppie. Hoe het voor haar moet zijn. Ze heeft zó veel te verduren. Helemaal nu ze

naar het speciaal voortgezet onderwijs. De wetenschap dat mijn kind - als één van de veertig kinderen uit de hele provincie - naar een vmbo voor gehandicapte en chronisch zieken zou gaan, was in een klap in mijn gezicht. Het is een superleuke school en Sumeia heeft het er erg naar haar zin, maar als moeder hoop je nou eenmaal dat je kind gezond is, dat ze

‘Een moeder hoopt nu eenmaal dat haar kind gezond is, dat ze opgroeit zonder problemen’

last van ‘vreemde’ ongecontroleerde bewegingen. Onze huisarts zei dat het best Gilles de la Tourette kon zijn. Ik had er weleens van gehoord, maar niet meer dan dat. Het beeld van mensen die schuttingtaal uitslaan doemde dan ook niet meteen op. Op internet las ik dat Tourette een ticstoornis is, een aandoening waarmee met de juiste medicatie goed is te leven.

in de puberteit zit, met al die extra onzekerheden. Mede daarom ben ik zo veel mogelijk thuis, plan ik alle afspraken om haar heen. Ik stort me vol overgave op het bedenken en/of aanvragen van praktische zaken, zoals een stoere, niet kinderachtige antilekbeker of een aangepaste fiets. Want haar geluk is voor mij het belangrijkste.”

Ruimte geven

“‘Hoe houd je het vol?’ wordt me soms gevraagd. Je groeit erin mee. Sumeia was altijd een zorgenkind. Ik weet niet beter. Het scheelt dat mijn beroep maatschappelijk werker is, het welzijn van mensen heeft mijn interesse. Natuurlijk ben ik ook weleens moe van alles, maar dan stort ik mijn hart uit bij mijn moeder of een vriendin en kan ik er weer tegenaan. Sumeia is veertien en natuurlijk begrijp ik dat ze af

en toe zonder haar moeder op pad wil. Ze kan zelfstandig fietsen, maar niet zonder slingeren. Wanneer ze in haar eentje op stap is en ik hoor een ambulance, slaat mijn hart altijd over. Dat is de reden dat ik een aangepaste fiets heb aangevraagd. Ongetwijfeld slingert Sumeia ook op een driewieler, maar dan zien andere weggebruikers tenminste dat ze een beperking heeft. Dan geven ze haar hopelijk meer ruimte en schelden ze haar niet uit. Door onwetendheid wordt mijn dochter vaak uitgemaakt voor gek, idioot en mongool. Zelfs volwassenen roepen dat ze ‘normaal’ moet doen. Of ze vragen of ze dronken is of drugs heeft gebruikt. Dat vindt ze zó erg. Als we samen op stap zijn, wordt Sumeia vaak nagewezen. Omdat ik niet iedereen die we tegenkomen kan uitleggen wat haar mankeert, probeer ik het staren

te negeren. Gaan mensen te ver, dan schenk ik hun mijn ‘vernietigende’ blik of spreek ik ze toch aan. Zoals laatst, toen we samen in de trein zaten. Sumeia at een boterham en smakte hard; dat smakken is ook een tic. Tegenover ons zaten twee meiden. Giechelend zei de een tegen de ander: ‘Kijk die asociaal nou, die is niet goed opgevoed.’ Daarop lachten ze hard. Op neutrale toon zei ik: ‘Wat dat meisje doet, heet Gilles de la Tourette.’ Ik had meteen hun aandacht. Ze boden hun excuses aan en namen afscheid met de woorden: ‘Goh mevrouw, dank u wel. We denken voortaan beter na als we iemand tegenkomen die zich ‘anders’ gedraagt.’”

Meer informatie over Gilles de la Tourette: www.tourette.nl.

RIA Leder (53) is getrouwd met Hans. Ze hebben twee kinderen: Marc (23) en Maaïke (21). Van Maaïke werd lang gedacht dat ze gewoon lastig was. Tótdat ze op veertienjarige leeftijd de diagnose ADD kreeg.

Ria: “Afgelopen Moederdag trakteerde Maaïke mij op een dagje dierentuïn, ons allereerste moeder-dochteruitje. Dat het een supergezellige en ontspannen middag was, blijkt wel uit de foto - een van de weinige foto’s die we hebben van ons tweetjes - die ik maakte met mijn smartphone. Staan we weer eens lijnrecht tegenover elkaar, dan pak ik mijn mobiel, kijk ik naar die foto en denk: Ria, geef haar de tijd. Het kan anders. Dit is het bewijs! Anders dan haar anderhalf jaar oudere broer was Maaïke als peuter een regelrechte boef. Ze luisterde niet goed en ging volledig haar eigen gang. We hebben gewoon twee verschillende kinderen dacht ik, een rustig en een ondernemend

kind. Eenmaal op de basisschool ging Maaïkes gedrag er niet op vooruit. Volgens de juf maakte ze nauwelijks contact, was ze een dromer, had ze moeite zich te concentreren en deed ze vaak niet mee met de les. Thuis hadden we ook de nodige problemen. Maaïke kreeg woedeaanvallen, had vaak een grote mond of ze duwde haar broer Marc zonder aanleiding uit het klimrek. We vonden het extreem gedrag voor een kleuter. Ze was ook altijd met twintig dingen tegelijk bezig en maakte nooit iets af. Als er al eens een meisje kwam spelen, bleef het bij die ene keer, omdat Maaïke voortdurend ruzie zocht. Ook met haar broer. In die periode was er veel te doen over ADHD. Hans en ik vroegen ons af of

dat was waar Maaïke last van had. Op school dachten ze van niet. Volgens het schoolhoofd was ADHD een modeterm. Bovendien was Maaïke niet hyperactief, eerder ongeïnteresseerd. Onze huisarts deelde deze mening. We moesten gewoon wat strenger optreden en haar zo veel mogelijk positief stimuleren. Gemakkelijker gezegd dan gedaan. Uit pure frustratie meldde ik Maaïke aan voor een sociale-vaardigheidstraining. Ze was de jongste van alle deelnemers, maar deed het geweldig en slaagde met vlag en wimpel voor de ‘Kanjertraining’. Niet dat we er thuis iets van merkten. Integendeel, Maaïke werd almaar dwarser: schelden, vloeken, met deuren smijten of ertegenaan ►

schoppen. Alsof ik een puber in huis had in plaats van een zevenjarige. Toen besefte ik: Maaïke deed tijdens die training gewoon wat er van haar werd verwacht.”

Het minste van twee kwaden

“Mijn man Hans had een winkel en was zes dagen per week van huis. Ik werkte parttime, dus het grootste deel van de opvoeding rustte op mijn schouders. Of ik

medicatie zorgde er inderdaad voor dat het rustiger werd in haar hoofd, maar het nadeel van deze pillen is dat ze maar vier uur werkzaam zijn. 's Morgens na het innemen voelde Maaïke zich heel duf. Vervolgens vergat ze - al dan niet expres - de tweede dosering en was ze de rest van de dag niet te genieten. Op aanraden van haar psycholoog is ze overgestapt op Concerta, een middel dat niet wordt

‘Als wij Maaïke destijds meteen op ADHD en ADD hadden laten testen, waren we als gezin hechter geweest’

haar nou positief benaderde of uit mijn slof schoot, Maaïke bleef een stoorzender. Ik houd zielsveel van mijn dochter, maar moegestreden kon ik op een gegeven moment mijn gevoel voor haar niet meer tonen. Ik zocht de schuld bij mezelf. Wat deed ik verkeerd? Op haar beurt trok Maaïke - die me vaak heeft verweten dat ik haar broer liever vind - een muurtje op. Ze wilde niet knuffelen; gaf ik een zoen, dan veegde ze demonstratief haar wang af. Zeven jaar lang werden we heen en weer geslingerd tussen woede, wanhoop en schuldgevoel. Hans en ik hebben nooit ruzie, maar als we woorden hadden, ging het over Maaïke. In 2005, onze dochter was inmiddels veertien jaar, zei hij: ‘Zo gaat het niet langer. Ons gezin gaat eraan onderdoor.’ Via via kwamen we bij het voormalige Riagg terecht. Maaïke onderging een psychologische test en werd lichamelijk onderzocht. Er volgden individuele gesprekken met een psycholoog en ook gezinstherapie, totdat driekwart jaar later eindelijk de diagnose werd gesteld: Maaïke heeft ADD, met een vleugje ADHD. Dus tóch! Er werd een behandelplan opgesteld, er werden drie soorten ritalin getest en uiteindelijk werd besloten dat Maaïke de zwaarste dosering nodig had. De

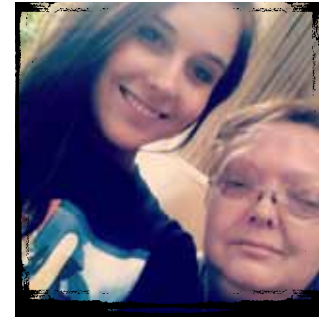
vergoed, maar als voordeel heeft dat je maar eens per dag een capsule hoeft in te nemen. Dat bleek een wondermedicijn, we kregen ineens een heel ander kind thuis. Maaïke zal de rest van haar leven zware medicatie moeten slikken. Dat vind ik een heel vervelende gedachte. Tijdens vakanties hebben we eens geprobeerd om af te bouwen, maar daar werd ze zó onrustig van, dat ze uit zichzelf weer begon met slikken. De beste keuze uit twee kwaden.”

Doorzettingsvermogen

“Gaat Maaïke uit logeren, dan wil ze haar tandenborstel nog weleens vergeten, maar haar pilletjes gaan altijd mee. Thuis werd het gezelliger en ook op school - ze zat op het vmbo met leerwegondersteuning - kwam ze ineens veel beter mee. En moet je haar nu zien. Maaïke volgt een hbo-opleiding voor sociaalpedagogische hulpverlening. Zonder havo-achtergrond is een toelatingstoets verplicht. Maaïke zakte. Niet omdat ze de stof niet beheerste, maar omdat ze de druk niet aankon, iets waar veel mensen met ADD mee worstelen. Mijn stoere dochter liet het er niet bij zitten. Ze maakte een afspraak met de betreffende decaan en zei: ‘Meneer, ik heb ADD en daar kan ik niets aan doen.

Bij deze belof ik dat ik u over vier jaar, tijdens de diploma-uitreiking, de hand schud. Maar dan moet u me wel een kans geven.’ Waarop de man in de lach schoot en antwoordde dat er met haar motivatie in elk geval niets mis is. Inmiddels zit Maaïke in het tweede jaar. Nog één punt en dan heeft ze haar propedeuse. Haar cijfers zijn voldoende, niet echt hoog, maar door haar gigantische doorzettingsvermogen komt ze er.

Tegenwoordig kunnen Maaïke en ik redelijk met elkaar opschieten, maar echt close zijn we nooit geworden. Ze schrikt bijvoorbeeld nog steeds als ik haar spontaan omhels. ‘Ga weg,’ roept ze dan. Het heeft me onzekerder gemaakt. De relatie tussen haar en haar broer is ook niet zoals die zou kunnen zijn. Marc verwijt zijn zus dat zij vroeger alle aandacht opeiste. Ik kan mezelf wel voor mijn kop slaan. Hadden Hans en ik destijds onze intuïtie gevolgd en Maaïke meteen op ADHD laten testen, dan waren we als gezin ongetwijfeld hechter geweest. Ik heb het gevoel dat we zeven jaar hebben vergooid. Jaren waarin Maaïke zich ontzettend eenzaam voelde, omdat niemand met haar wilde spelen en de hele wereld - inclusief haar ouders en broer - boos op haar leek te zijn. Als ik hier te lang bij stilsta, breekt mijn moederhart. Maar we moeten door. Tijd heelt veel wonden. Was onze moeder-dochterband er lang één van wederzijds onbegrip, soms ups en veel downs, tegenwoordig overheerst de schaterlach.”

MARLOES de Ruiter (22) is sinds haar vijftiende mantelzorgster voor haar moeder Sigrid (53), die goedaardige hersentumoren heeft. Hierdoor is Sigrid uiterlijk en in haar hele doen en laten sterk veranderd.

Marloes: “Mijn moeder en ik waren altijd close, maar haar ziekte heeft ons nóg dichter bij elkaar gebracht. Toen ze bijvoorbeeld op de intensive care lag, hoefde ik maar haar hand te pakken om te weten wat ze nodig had. Ik was degene die zeven jaar geleden tegen mama zei dat ze naar de huisarts moest. Ze had al tijdens last van zware hoofdpijn. Ik vertrouwde het niet, ook omdat haar ooglid ging hangen en zij zich anders gedroeg dan ik van haar was gewend. Ze was afwezig. Na onderzoek werden we doorverwezen naar het LUMC in Leiden, waar een scan van haar hoofd werd gemaakt. De foto liet zien dat ze tumoren in haar hoofd had. De neuroloog stelde ons gerust: meningeomen

deelden we de zorg voor mijn jongere broer en zusje en ik hielp vaker dan mijn vriendinnen met huishoudelijke klusjes. Achteraf gezien was dat een voorbereiding op 2011, het jaar waarin haar maandenlange revalidatieproces begon en ik de ‘vrouw des huizes’ werd. Mijn vader is vrachtwagenchauffeur en is vijf dagen per week van 's morgens vroeg tot 's avonds laat van huis. Net als mijn broer studeerde ik, maar van ons drieën had ik de meeste tijd ‘over’. Misschien ouderwets, maar als oudste dochter voelde ik me verantwoordelijk voor ons gezin. Zonder klagen zorgde ik na schooltijd, in het weekend en de vakanties voor mijn broertje en zusje, destijds vijftien en dertien jaar. Ik haalde

soms lekker tegen alles en iedereen afzet en daar totaal niet mee zit. Helaas, zo zit ik nu eenmaal niet in elkaar. Als ik al boos word op mijn moeder, voel ik me vijf minuten later schuldig.”

Oppeppen

“Natuurlijk zijn er momenten geweest dat ik baalde of het even niet zag zitten. Bijvoorbeeld als ik op vrijdagavond niet tot diep in de nacht in de kroeg kon blijven hangen, zoals mijn vrienden, omdat ik de volgende ochtend vroeg moest opstaan om de weekendboodschappen te halen. Anders kon ik daarna niet naar voetbal. Dan zeiden vriendinnen soms: ‘Goh, mantelzorg is pittiger dan ik dacht.’ Mijn vrienden zijn op de hoogte, maar ik praat niet vaak met hen over de thuissituatie. Ik vind het ook weleens lekker om gewoon Marloes te zijn. De enige op wie ik me soms afreageer zijn mijn broer en mijn vriend, die zonder tegengas mijn verdrietige en boze buien over zich heen laten komen. Eenmaal uitgeraasd, lukt het me meestal wel om mezelf weer op te peppen. Dan denk ik: niet zeuren nu, mama stond ook altijd voor ons klaar. Voordat ze ziek werd, zat ze elke middag als wij uit school kwamen klaar met limonade en koekjes. Ze luisterde naar onze verhalen en deed veel leuke dingen met ons. Ik vind het niet meer dan logisch dat ik dit voor haar terugdoe. De tumoren in mijn moeders hoofd mogen dan goedaardig zijn, ongevaarlijk zijn ze niet. Het gezwel in haar voorhoofd groeit zó hard dat haar gezicht erdoor is vervormd. Door de druk op haar oog is ze links zo goed als blind. Haar geheugen is aangetast, ze loopt slechter en heeft last van chronische hoofdpijn. ▶

‘Als mijn moeder niet ziek was geworden, had ik een hoop belangrijke levenslessen gemist’

zijn goedaardig en over het algemeen goed te behandelen en soms zelfs geheel te verwijderen. Wat we toen niet wisten, is dat het gezwel in haar voorhoofd erg hard groeit. In totaal ging mijn moeder vijf keer onder het mes: twee kleinere ingrepen en drie hersenoperaties, waarvan de grootste aan het begin van 2011. Tijdens die zestien uur durende hersenoperatie werd een deel van de tumor weggesneden. Daarna lag ze twee maanden in het ziekenhuis. Door haar ziekte is mijn moeder chronisch vermoeid en vergeetachtig. De eerste jaren

de boodschappen, deed de was, kookte en nam het leeuwendeel van de huishoudelijke klussen voor mijn rekening. Mensen vinden dat ik volwassen overkom. Ik word ook bijna altijd ouder geschat. Ik ben inderdaad serieuzer in vergelijking met veel leeftijdsgenoten. Ik heb ook nooit gepuberd. Dat ik een belangrijk deel van mijn jeugd opzij heb gezet om voor mijn moeder en ons gezin te zorgen, spijt me niet. Al had ik diep van binnen wel iets jaloezie naar mijn zusje kijken, dat zich

Ondanks alles blijft ze nuchter en positief. Ik heb haar nooit horen klagen, zien huilen of zielig in een hoekje zien zitten. Sterker, met haar lach sleept ze ons al jaren door dit drama heen. Vroeger was mijn moeder een heel mooie vrouw. Haar uiterlijk mag dan zijn veranderd, ze laat zich er niet door kisten. Ik ben ervan overtuigd dat het door haar houding komt dat ze nooit wordt nagewezen. Ik

‘Natuurlijk zijn er momenten dat ik het even niet zie zitten’

herinner me dat mama na een kleine ingreep thuiskwam met een uitstekend ‘lollystokje’ tussen haar neus en oog. Vraag me niet waarom, maar het was belangrijk dat er lucht bij de tumor zou komen. Het zag er gek uit, maar mijn moeder ging gewoon de straat op. Ook later, toen de tumor haar gezicht had vervormd, ging ze met opgeheven hoofd naar buiten. Wat dat betreft staat ze haar mannetje; ook dat heeft ze me meegegeven. Als ik iets positiefs aan de situatie moet noemen, is het dat wij als gezin een front vormen. Als mijn moeder niet ziek was geworden, had ik een hoop belangrijke levenslessen gemist.”

Trots op elkaar

“Nee zeggen is niet mijn ding. Door de jaren zijn mijn grenzen vervaagd. ‘Je broertje en zusje zijn oud genoeg,’ zegt mijn vriend soms, ‘zij mogen ook weleens de handen uit de mouwen steken.’ Maar na zeven jaar weet ik niet beter. Ze waren zo jong, ik wilde ze beschermen. En nog steeds. Er zijn dagen dat ik me meer hulpverlener voel dan dochter. In de weken rondom de operaties nam mijn vader altijd vrij en als het nodig was ook tussendoor. Het scheelt dat hij al jaren

voor hetzelfde familiebedrijf werkt. Ergens anders hadden ze hem allang ontslagen, daar ben ik van overtuigd. Maar zodra mama stabiel was, ging hij weer aan het werk. Als kostwinner van het gezin moest hij toch zes mensen onderhouden. Ik ben een luisterend oor voor mijn moeder, maar ook papa moet af en toe zijn ei kwijt. Geen typische vader-dochtergesprekken, maar ze versterken onze band zeker. Mijn vader laat zijn emoties niet gemakkelijk zien. Ik heb mijn vader de afgelopen jaren ontzettend zien groeien en ben enorm trots op hem en hij op mij. Op ons allemaal. Ik denk niet dat hij zich schuldig voelt ten opzichte van mij, omdat ik een deel van mijn jeugd heb gemist. Waarom zou hij? Ik vecht, mijn vader vecht, mijn moeder vecht en mijn broers en zusje vechten ook, op hun manier. In gezinnen met een chronisch zieke ouder gaat het nou eenmaal anders. In principe kan mijn moeder oud worden, maar de toekomst blijft onzeker. Groeien de tumoren, dan kan dat onder andere verlamningsverschijnselen veroorzaken. In 2013 ging mama voor het laatst onder het mes, maar eens in de twee jaar een zware hersenoperatie: dat houdt geen mens vol. We leven met de dag. Sinds die laatste ingreep gaat het goed met mijn moeder. Met af en toe wat extra hulp van ons, lieve burens en vriendinnen redt ze zich prima. Dus nu is het tijd voor een nieuwe stap in mijn leven. Binnenkort ga ik op mezelf wonen. Ik kijk ernaar uit om op eigen benen te staan, maar belandt mama opnieuw in het ziekenhuis, dan ben ik er voor haar. Onvoorwaardelijk.” ■

interviews: petra schouten. fotografie: privébezt.

Colofon

Hoofdreductie

Leontine van den Bos
Hélène Delhaas (adjunct)
Esther Mutsaers
(adjunct buiten blad)

Art director

Marieke van der Maeden
Maaike Diekmann (assistent)

Reportage

Henrike van Gelder (chef),
Bram de Graaf, Heleen Spanjaard,
Joke Tromp

Mode/lifestyle/beauty

Paula Groot (chef), Judith Baehner,
Colette Beyne (culinair), Daphne Dijkstra,
Carla Scholten, Anita Willemars (chef a.i.)

Tekstredactie

Leontine Haverhals (chef),
Martine van Drongelen, Sander
Hiskemuller, Ilona Oerlemans

Beeldredactie

Anniemiek van der Hoek,
Linda Overgoor

Vormgeving

Irma Mooij-Rijnhart (chef), Carlien
Bierens, Maryse Spruijt, Charlotte Tromp,
Annemarie Zandbergen

Internet

Chantal Driemel (product
manager), Fleur Akersloot, Richt Kooistra,
Esmé Paagman (stagiair)

Speciale projecten

Konni van der Kaaden

Office Manager

Anke Alvares

Info en administratie

Suzanne Sanders (teammanager),

Redactie en marketing administratie

Prisca Koot, Tessa Muijenburg,
Marga Posthumus, Laura van Zon

Redactie-ondersteuning

Lieke van Beek, Edje Bijvoet, Karin
Coenradi, Martine Hoving, Brigitte Kuit,
Jolanda Speelman, Nancy Vrugt

Retail

Monique Hoorn

Marketing

Floor Cartigny, Hans van den Brink
(marketing manager), Nicolette Berghuis,
Kieke Escarabajal Baadenhuijsen,
Corine Schumacher, Milou d'Arnaud
(stagiair)

Advertieren

Teléfono: 023 - 556 77 77,
sales@sanoma.com
Zie: www.sanoma.nl

Margriet Winter Fair

Esther Sterling (projectmanager),
Barbara Admiraal, Petra ten Daas,
Elles Onstein, Francis Otten,
Dieuwertje Peters

Vaste medewerkers

Johannes Arendsen, Marjan van
den Berg, Aaf Brandt Corstius, Claudia
Coenen, Pauline Driesprong, Juliette
Eichholtz, Ewoud Enkelaar, Julie de
Graaf, Nandy Groenestein, Maaike van
Haaster, Esther Harting, Wilma van
Hatten, Annette Heffels, Beatrijs
Hietbrink, Linda van den Hoek, Ursula
Hopson, Gerrit de Jager, Yvon Jaspers,
Marjolijn de Jong, Simone van Kins,
Malu Kirschbaum, Laura Kraeger,
Esther Monsanto, Kirsten Munk, Ton Peek,
Ola Sidorevsky, Anita Witzier

Voor het Weekmenu neem

contact op met Anique Honingh:
anique.honingh@sanoma.com

Stockbeeld

iStockphoto, purebudget,
stock.xchng

Uitgever

Henk Scheenstra (a.i.)